

Výskum jazykových spoločenstiev na Slovensku

Mária Čižmárová, Filozofická fakulta PU, maria.cizmarova@unipo.sk

Slovenská republika je viacjazyčnou krajinou, v ktorej okrem štátotvorného národa žijú aj autochtónne etnické menšiny a skupiny. Väčšina obyvateľov používajúcich jazyk menšín je bilingválna, používajú rodný jazyk a oficiálny slovenský jazyk v ústnej aj písomnej podobe. Problematiku viacjazyčnosti začali aktívne riešiť Univerzita Komenského v Bratislave, Slovenská akadémia vied a Prešovská univerzita v Prešove vo výskumnom projekte APVV-0689-12 s názvom *Slovenčina v kontexte viacjazyčných spoločenstiev na Slovensku*. Cieľom projektu je zmapovať jazykovú situáciu v krajine v diachrónnom i synchrónnom pláne s ohľadom na väčšinový jazyk a menšinové jazyky, medzijazykové kontakty slovensko-české, slovensko-maďarské, slovensko-ukrajinské, slovensko-rusínske, slovensko-chorvátske a iné. Súčasťou celkového obrazu jazykovej situácie na Slovensku budú spracované postoje nositeľov menšinových jazykov k väčšinovému slovenskému jazyku a opačne postoje nositeľov väčšinového jazyka k menšinovým jazykom.

Výsledky vedeckého výskumu plánujú riešitelia prezentovať na medzinárodných konferenciách, odborných seminároch, na okrúhlych stoloch, na jazykových kurzoch. Riešitelia mienia organizovať vedecké konferencie, iniciovať diskusné fóra a vzdelávacie kurzy vo viacerých slovenských mestách o postavení menšinových jazykov na Slovensku, o súčasnej jazykovej situácii, o postavení a podobe rómskeho jazyka, o problematike viacjazyčnosti na zmiešanom území, o otázke národnostného školstva a vyučovacieho jazyka a pod. Svoje vedecké výstupy budú publikovať v karentovaných časopisoch, recenzovaných vedeckých periodikách a zborníkoch, v knižných publikáciách a monografiách. Riešitelia budú ponúkať výberové semináre zo skúmanej problematiky na svojich univerzitných pracoviskách, iniciovať diskusie aj na stredných školách, kde sa študenti tiež stretávajú s jazykovými problémami. Projekt bude popularizovaný formou prednášok a besied v menšinových komunitách, kultúrnych centrách, regionálnych múzeách doma (Ukrajinské múzeum vo Svidníku, Rusínske múzeum v Prešove, Múzeum kultúry Chorvátov na Slovensku a i.) a v slovenských kultúrnych inštitútoch v zahraničí (Viedeň, Budapešť).

Výsledkom riešeného výskumného projektu bude poznanie súčasnej jazykovej situácie na Slovensku, vytvorenie komplexného sociologického obrazu o interferenčných javoch a štruktúrnych zmenách vo väčšinovom jazyku a v jazykoch minorít spôsobených vzájomnými kontaktmi, prispeje k rozvoju teórie jazykového manažmentu a jazykovej ideológie.

Táto práca bola podporovaná Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-0689-12